N°. 2975 — 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

DEZE COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 12 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Februarij.

Ten besluite van ons vorig artikel hadden wij wel mogen aanstippen, welke verwachtingen de *Nieuwsbode* koesterde van de zegepraal van zijne meening. *Pour acquit de conscience* herstellen wij het gepleegde verzuim zoo spoedig mogelijk.

Zijne »meening" dan was, dat de geest, die in de openbare school moet heerschen, een protestantsche, of wil men liever, een anti-papistische geest behoort te zijn; dat echter in die school de leerstukken van eenig kerkgenootschap niet zullen verkondigd worden, maar dat de Regering een stelsel, of beter nog, een stel quasi-godsdienstige beginselen te redigeeren en te dekreteeren zal hebben, waaraan de onderwijzers verpligt zullen zijn zich te houden; dat het, eindelijk, den kieskeurigen, die nog niet eens met de op zulke grondslagen ingerigte openbare school ingenomen mogten zijn, vrij zal staan hunne kinderen te zenden naar gezindheids-scholen, door den Staat te bekostigen, waar, overigens, »niets zal geleend worden, wat nadeelig is." »Mogt deze meening, zoo [illegible] (N°. 1893), zegepralen, dan zult gij een krachtig geslacht zien verrijzen, dat, even afkeerig van ultramontaan als van liberalisten, uwe theoriën," mannen der Konstitutie! »zal verwerpen en *boven de wet, die gij ons in* 1848 *hebt opgedrongen*, PROTESTANTISME *en Oranje stellen zal*." Zoo profeteert de *Nieuwsbode*. En 't is, niet waar? om er van te water-tanden, de gedachte, dat eenmaal de »meening" [illegible] Dan toch heeft de gulden [illegible] onze kinderen, Katholieken, opgeleid *in openbare katholieke scholen*, niets meer ter harte zal gaan dan het Protestantisme, zoo zelfs dat zij het stellen zullen *boven* de Grondwet, waarbij ons onze regten en vrijheden zijn gewaarborgd! En desniettegenstaande zijn er nog, met ons-zelven te beginnen, die niet eens erg ingenomen zijn met de utrechtsche faktie en haar een monster van ongeregtigheid en boosheid noemen! Of zij het regtvaardigen kunnen, blijve ter beoordeeling van allen, die nu eenigzins nader met de bedoelingen der faktie en hare »meening" ter zake van het lager onderwijs hebben kennis gemaakt.

Of die »meening" niet voor wijziging vatbaar is? Of die faktie niet zou denken, dat de brave jeugd ook nog langs een anderen weg er toe te brengen zou zijn, »Protestantisme en Oranje te stellen *boven* de wet," d. i. de Grondwet? Wij antwoorden onbeschroomd: neen! En ziehier waarom. De faktie heeft, bij monde van den *Nieuwsbode*, niet slechts kategoriesch verklaard, hoe, naar hare »meening," het openbaar onderwijs moet ingerigt zijn, opdat het beantwoorde aan het doel dat men kent: zij heeft daarenboven, altijd door middel van denzelfden *Nieuwsbode*, reden gegeven van haren afkeer van elk ander plan van organizatie van het lager onderwijs, en bepaaldelijk van een plan ter herlevendiging der beginselen, waarop de schoolwet van 1806 berustte. Haar verzet tegen elke andere dan hare »meening" is dus degelijk gemotiveerd, weshalve zij er niet van af te brengen zal zijn. Maar zoo mag er dan ook wel nota genomen worden van wat haar bepaaldelijk ten aanzien der schoolwet van 1806 zoo ongunstig stemt, — ten aanzien van die wet, ofschoon tegen de wijze waarop zij werd toegepast, sedert vele tientallen van jaren, de opinie van een aanzienlijk gedeelte der bevolking zich zoo [illegible] verklaard heeft. Dat moest haar bij de faktie ter aanbeveling zijn; en toch wil zij haar niet gehandhaafd [illegible] onderzoek naar het: waarom, kan wel niet van alle belang ontbloot zijn.

Volgenderwijze, om hiermede te beginnen, karakteriseert de *Nieuwsbode* (N°. 1863) »de gedachte" der bedoelde wet:

»De wet van 1806 is opgemaakt onder de voortdurende oppermagt der Protestanten in Nederland, en alle voorstanders van die wet waren Protestanten. *De gedachte*, die bij hare zamenstelling en handhaving ten grondslag lag, *was* onder anderen ook *om, door het verkondigen van mildere begrippen aan de niet-protestantsche jeugd, haar voor het Protestantisme bij te voeden en haar van Rome te vervreemden, die aanhangers daarvan waren.*"

Dat is ronduit gesproken en laat geene twee uitleggingen toe. »De gedachte" der wet van 1806 was: de katholieke jeugd te protestantizeeren! Men houde het zich voor gezegd.

Prof. Lauts, een der ijverigste en onbescheidenste geestverwanten van de faktie, bevestigde weldra de bekentenis van den *Nieuwsbode* in ronde taal. Hij wil medeelen, hoe zij gewerkt heeft; en welke werking zij dan gehad heeft? Men leze:

"»Den Bijbel vond men op de scholen; *waar die niet mogt wezen*, kwam dat Boek der Boeken, en de vaderlandsche geschiedenis werd als onmisbaar beschouwd voor onderwijs en opvoeding. Geen R. K. ouders dachten er aan, zulks, ook voor hunne kinderen, af te keuren."

»Aan de Belgische jeugd werden verlichte denkbeelden ingeprent, de voortreffelijkheid van den Bijbel leerden zij kennen, en de geschiedenis der langdurige worsteling bleef haar evenmin vreemd, als de oorzaken en gevolgen van dien strijd. De onderwijzers aan het hoofd der modelscholen te Antwerpen en Brussel, te Doornik en Bergen (in Henegouwen) geplaatst, waren, zeer d. R. K. geloofsbelijdenis [illegible] kweekschool van Prinsen voortgekomen; zij waren gevormd onder de oogen van van den Ende, die zelf, meestal jaarlijks, zich kwam overtuigen van hetgeen door hen onderwezen werd.

»De vijftienjarige vereeniging van Noord- en Zuid-Nederland draagt nog heden vruchten en aan dien tijd is het dank te weten, dat in België de burgerstand de kern vormt van de tegenstanders der ultramontaansche beginselen."

Ziedaar derhalve hoe de wet werkte; welk gebruik er gemaakt werd van de bepaling, dat de jeugd in de gemengde scholen »opgeleid moest worden tot alle maatschappelijke en christelijke deugden (1)!"

En niet eens intusschen, was men met eene wet, die zulk eene toepassing ten gunste van de protestantsche proselietenmakerij en ten verderve der katholieke jeugd toeliet, te vreden! Bij slot van rekening, gaf zij in het algemeen niets dan teleurstelling. Het verraad, waarvan men voornemens bleek de katholieke jeugd het slagtoffer te maken, maakte de katholieke bevolking wrevelig. En, in plaats van onverschilligheid in 't godsdienstige aan te kweeken, verlevendigde zij »de onverdraagzaamheid!" 't Is inzonderheid op dit oogenblik, nu er weer sprake van is, dat bij de eerstdaags aan te bieden wets-voordragt op het lager onderwijs, de handhaving van de zoo even aangehaalde bepaling van art. 22 van Regl. A zal voorgesteld worden, — 't is inzonderheid op dit oogenblik van gewigt aanteekening te houden van de woorden, waarin de *Nieuwsbode* melding maakt van de vruchten der wet van 1806.

»Mogen wij in opregtheid vragen, zoo schrijft hij (N°. 1878), of gij sedert uwe gemengde scholen, eenige goede vruchten gezien hebt, bij de R. K. populatie van hetgeen op die scholen is voorgedragen? Zijn zij waarlijk meer en meer in den geest getreden van eene mildere opvatting?

»In klimmende mate scheiden de R. K. zich van u, en stellen zich tegen u over, waaruit ten minste dit besluit mag getrokken worden, dat uwe gemengde school zoo zij al geen kwaad gedaan heeft, niets kwaads heeft kunnen voorkomen.

»Wij herinneren ons den zoo teregt geachten van den Ende, meermalen gehoord te hebben over zijn strijd, om in België de Volks-school eigenlijk in meer of min Protestantschen geest te brengen. — En welke zijn de vruchten geweest?"

Verder nog, »welke eensgezindheid werd zelfs in het noordelijk gedeelte van ons Vaderland bevorderd?

»Wij beroepen ons op de ondervinding van lieden van middelbaren leeftijd; wij vragen hier niet aan wien de schuld ligt, dat hoe langer zoo meer wantrouwen wordt verspreid; maar wij wachten met gerustheid antwoord op de vraag: »is onder den invloed der gemengde scholen de godsdienstige verdraagzaamheid toe- of afgenomen (N°. 1899)?""

De bekentenis is peremptoir, en, na 't plukken van zulke vruchten van de schoolwet van 1806, heeft het niets bevreemdends in, dat zij niet langer de sympathie heeft van de mannen van de faktie, en dat dezen meer heils verwachten van de verkondiging in de openbare school van een nationaal, door de Regering gedekreteerd godsdienstig stelsel, dan van »de opleiding der jeugd tot alle maatschappelijke en christelijke deugden."

Trouwens — en hier brenge men zijn hulde aan de gemoedelijkheid, van welke de mannen der faktie nu eens klaps ten aanzien van de trouwe naleving der Grondwet blijk geven! — trouwens, »de gemengde school christelijk te doen zijn, zou met de bepalingen der Grondwet op dit onderwerp onuitvoerlijk zijn (N°. 1896)." »Vooreerst toch meenen wij (N°. 1890), dat eene gemengde Christelijke school strijdt met de Grondwet, art. 194, 2e lid. Bij eenig nadenken zal men vrij algemeen ons toestemmen, dat de Staat dan eene godsdienst vormen zoude, die zonder twijfel op menig punt in strijd zoude zijn met de godsdienstige begrippen van zeer velen, zoo niet van de meesten in den lande. Al rekende men dit wenschelijk, de Grondwet verbiedt het."

Men acht het hier gezegde in strijd met wat de *Nieuwsbode* een oogenblik vroeger voorsloeg. Toen werd aan de Regering het regt en de pligt opgelegd, eene nieuwe godsdienst bij verordening vast te stellen; en nu wordt het veroordeeld, dat »de Staat eene godsdienst vormen zoude, die zonder twijfel op menig punt in strijd zoude zijn met de godsdienstige begrippen van zeer velen, zoo niet van de meesten in den lande?" Over deze tegenspraak stappe men echter heen, om alleen te letten op het gemoedelijk bezwaar dat de faktie heeft tegen de wet van 1806: »de gemengde *christelijke* school strijdt met de Grondwet, art. 194, 2e lid."

Die wet zou ook, daarenboven nog, onuitvoerlijk zijn, volgens den *Nieuwsbode*, omdat de Katholieken, na al hetgeen zij van »de gedachte" en »de werking" van de wet van 1806 gehoord en ondervonden hebben, niet anders dan vijandig kunnen zijn aan eene schoolinrigting, die, onder het mom van Christelijkheid, hunne kinderen tot afval van hun geloof zoekt te verleiden. »De Roomsch Katholieken, verklaart hij (N°. 1894), willen eene godsdienstlooze gemengde school, en de ultramontanen zijn er de mannen niet na, *wanneer zij zich buitendien op de Grondwet kunnen beroepen*, den strijd op te geven, vóór dat de overwinning behaald is. Hoe meer wij de zaak overwegen, hoe meer wij de onmogelijkheid zien om op eene gemengde school eenige godsdienst te onderwijzen. Men hoopt het er binnen te zullen smokkelen, doch men zal wachters vinden."

Volmondig zeggen wij op dit laatste: Amen! De oogen zijn den Katholieken open gegaan, en hunne felste tegenstanders hebben daartoe het hunne grootelijks bijgedragen. Daar rekene men dan ook op, dat de Katholieken de herhaling der pogingen, om hunne kinderen, door middel van het openbaar onderwijs, te protestantizeeren, niet langer lijdelijk zullen aanzien. Eene dreigende houding is nooit de hunne geweest en zal nooit de hunne worden. Maar, aangevallen in wat hun het heiligst is: het zieleleven hunner kinderen, zullen zij, ter zelfverdediging, geen enkel geoorloofd middel ongebruikt laten. Aller regten eerbiedigende, »zijn zij er de mannen niet na om den strijd op te geven, wanneer zij zich buitendien op de Grondwet kunnen beroepen."

In 't voorbijgaan nog eene aanmerking, naar aanleiding van de laatst aangehaalde woorden van den *Nieuwsbode*. »Hoe meer hij de zaak overweegt, zegt hij, hoe meer hij de onmogelijkheid inziet om op eene gemengde school eenige godsdienst te onderwijzen." Dat is moeijelijk te rijmen met wat hij vroeger schreef: »Geen onderwijs zonder opvoeding; geene opvoeding zonder godsdienst." »In den geest van de meerderheid der bevolking zij het onderwijs in de [gemengde] school gegeven" — want van eene andere school kon geene sprake zijn. 't Was, omdat van lieverlede de faktie en haar orgaan, de *Nieuwsbode*, al meer en meer toegetreden waren tot de revolutionnairen, zoo zelfs dat de *Bode* (den 29 [illegible]

(1) Kurieus is het te vernemen hoe de heer Lauts denkt over de Katholieken van vóór den tijd hunner emancipatie: „De R. K. ingezetenen tot 1795 toe — slechts als *bijwoners* beschouwd, naauwelijks of weinig meer dan als menschen, die het vergund werd in Nederland te wonen."

1856) met de verklaring voor den dag kwam, dat hij, »schoon vroeger voorstander van de gemengde school, daarvan terug was gekomen." De faktie en haar orgaan begrepen namelijk, dat de in vollen gang zijnde agitatie ter »omverwerping van het ministerie" krachtiger zou zijn, naarmate allen, die daaraan deel namen, nauwer aaneengesloten zouden wezen. De onderwijs-wet — bah, zij was immers maar het voorwendsel: op de bereiking van het »goed in 't oog gevatte politieke doel" kwam het eigenlijk alleen aan.

En met deze aanmerkingen werpen wij ons op nieuw in den breeden en onstuimig voortgolvenden stroom der volksbeweging. Dat daarbij van de onderwijs-quæstie alleen als van een middel ter opruijing gebruik werd gemaakt — van alle kanten werd het bevestigd; bladen zelfs, die in deze als gezaghebbend konden spreken, kwamen er luide voor uit. »De *Fakkel* bewaart het stilzwijgen, zoo schreef zij den 29 Februarij, met betrekking tot het geprovoceerde petitionnement tegen het ontwerp van schoolwet, *dat is*: TEGEN HET MINISTERIE." Op denzelfden dag betuigt het *Tielsche Weekblad*, dat »Jezuitismus hier het pretekst is ... aanval op het ministerie het doel." Beiden aarzelden zich met het petitionnement in te laten, daar zij begrepen dat de vruchten er van door de anti-revolutionnairen zouden geëskamoteerd worden. Dat *Fakkel* en *Tielsch Weekblad* eens de waarheid hadden gesproken, bleek wijders voldingend uit hetgeen de *Kerkelijke Courant* eene week later verklaarde:

»In de afgeloopene week, zoo verklaarde zij zich, ontvingen wij ter plaatsing in ons blad eene *Oproeping aan alle Protestanten in Nederland*, ten einde zich te vereenigen tot een algemeen petitionnement bij Z. M. den Koning, om van Z. M. te vragen, dat het HD. behage haren troon te omringen van mannen, die de Grondwet waarheid maken en geene goedkeuring te hechten aan het ontwerp van wet op het onderwijs, wanneer het al de goedkeuring wegdroeg van de Staten-Generaal.

»Wij plaatsen dat stuk niet, schoon er ons bij werd verzocht, om een woord van opwekking er bij te voegen, opdat zoodanig petitionnement algemeen mogt worden.

»Wij willen liever een ieder ontraden om te petitionneren, dan dat wij er toe opwekken....

»Immers, die aan de kroon den raad geven, zich van een ander ministerie te doen omringen, staan op de grenzen eener revolutie, die wel de hand niet uitsteekt naar de kroon, maar die toch het werk der kroon in zekeren zin op zich neemt....

»Wat wil men met het algemeen petitionnement uitwerken?

»Wij gelooven *dat het doel geen ander is, dan omverwerping van het ministerie*, ten einde een ander daarvoor in de plaats te hebben."

Op eene volgende bladzijde, in het eigen Nommer, ging de *Kerkelijke Courant* nog verder. Daar sprak zij het zelve, vragenderwijze, uit, dat het streven der woelgeesten geen ander was, dan de plaatsen van het door hen omvergestorpen ministerie, *bongré malgré*, in te nemen. Art. 73 der Grondwet; de prærogatieven der kroon — de heerschzucht had hen dermate verblind, dat zij zich daar niet langer aan konden storen. *Voor Koning en Vaderland*, was hunne leuze. 't Wilde zeggen, dat de »Koning" aan hen onderdanig moest zijn en dat het hun moest vrijstaan »het Vaderland" te exploiteeren naar hun hartelust.

»Is 't den waarlijk te doen, vroeg de *Kerkelijke Courant*, alleen om het volk in beweging te brengen, alleen om het ministerie te doen opstaan van zijn zetel en — te wagen en te wachten, of er ook iets anders komt dat beter is?

»Is er — wij durven 't schier niet te vragen — is er ook iets in die opwekking tot petitioneren, dat denken doet aan het woord: *Ote-toi de là que je m'y mette?*

»Voor ons die vraag toestemmend te beantwoorden; maar nog veeldet de deelneming aan een petitionnement, dat onzes inziens wel eene partij, maar niet het protestantsche deel der Natie baten kan."

De *Kerkelijke Courant* had die vraag ook niet te beantwoorden. Dat zij haar stelde, dat alleen verspreidde reeds licht genoeg over den stand van zaken.

Doch ook de *Amersfoortsche Courant* wilde den stand der dingen harerzijds nog nader ophelderen. »Er is een tijd geweest (N°. van 28 Maart), dat het meerendeel der April-adressanten het Aprilministerie ondersteund heeft; doch die tijd is voorbij. De oogen zijn opengegaan. Men ziet zich *bedot en bespot. De liefde is in haat veranderd*; en de haat heeft dan zijn toppunt bereikt, wanneer hij veelbeteekenend zwijgt."

Zulk spreken, heette toen zwijgen; doch, inderdaad, zulk zwijgen mogt met regt welsprekend worden geheeten. Doch er werd niet gezwegen. Integendeel; er werd geschreeuwd en gehuild, en gejoeld, dat de stemmen van links en regts zich kruisden en dooreen galmden, alsof Nederland op het punt was in een pandemonium herschapen te worden. Boven al die stemmen, die tierden en riepen om »de omverwerping van het ministerie," kon zich echter die van Prof. Lauts nog verstaanbaar doen hooren. Niet alleen »de omverwerping van het ministerie," zoo raasde hij, maar ook dat zij »het doel der beweging: het uitwisschen der sporen, die het jaar 1848 op de nederlandsche Staatsinrigting heeft achtergelaten (*Nieuwsbode* N°. van 2 Maart)!" Niet slechts derhalve: »omverwerping van het ministerie," maar ook: omverwerping van de Grondwet! Niemand, wien niet zulk roekeloos getier verbaasde; ook de *Tijd* bleef niet ten achter aan het gevoel lucht te geven, dat het bij hem verwekt had. Men had het in twijfel willen trekken, of de euvelmoed der faktie wel zóó ver zou durven gaan. Het *Zondagsblad* (N° van 16 Maart) haastte zich allen twijfel dienaangaande op te heffen.

»Er is nog iets, zoo sprak het, dat, volgens den *Tijd*, de beweging beoogt, en dat is, »alle sporen van den *heilloozen* invloed van 1848 uit te wisschen."

»Dit is minder onjuist, neen, dat is zeer juist gelezen. Dát is het doel van een achtingswaardig en ook magtig gedeelte des Nederlandschen volks, en dat zal ook geschieden langs den wettelijken weg, door eene Grondwetsherziening. Het denkbeeld daaraan, reeds nu zoo levendig, zal bij den dag versterkt worden en al zeer spoedig de tijd daar zijn, om hiermede de minder ingewijden bekend en vertrouwd te maken. *Eerst moet er nog een en ander geschieden*; dan zal er gewezen worden, in overtuigende taal, op alles wat *heilloos* is en het groote heilrijke werk wordt, onder de toejuiching en tot wezenlijk geluk des Volks, nader aan de volmaaktheid gebragt."

't Was minder ruw en onbesuisd dan wat prof. Lauts geschreven had; de grondgedachte was niettemin dezelfde: ter zijdestelling, op eenigerlei wijze, van de Grondwet van 1848 was, benevens de »omverwerping van het ministerie," het doel van het petitionnement! En hoe voortdurend geijverd werd, opdat dat doel bereikt mogt worden; Men beoordeele het, na gelezen te hebben wat de *Kerkelijke Courant* (N°. van 12 April) schreef: »Er bestaat op 't oogenblik schromelijke overdrijving en geestdrijverij; het stelsel van verdachtmaking is in vollen gang; van illoyale wapenen wordt zonder ophouden gebruik gemaakt; er wordt afgedwaald van den geest van het Protestantismus.... Men zij toch voorzigtig in zijn doen!"

't Mogt niet baten! Zoo weinig, dat dezelfde *Kerkelijke Courant*, weinige weken later, zelve mede gesleept werd en *chorus* maakte met hen, die, volgens haar, afgedwaald waren van den geest van het Protestantismus! »Men geloove nog, zoo ontzag zij zich niet zich in het wilde koor te mengen (N°. van 16 Mei), men geloove nog aan de gehechtheid aan 't Vaderland bij mannen, die er openlijk voor uitkomen, dat Ultramontaan en Katholiek een en 't zelfde is. De Ultramontaan kent geen Vaderland dan *Rome*, en hij verafschuwt *Nederland*, zoolang 't niet onder *Rome* is. Daarom is bij den eigenlijken Ultramontaan vaderlandsliefde eene onmogelijkheid; en daar zouden er zijn, die verstandig deden, met nooit meer in 't openbaar van hunne vaderlandsliefde te spreken. 't Is toch leugen." 't Stond gelijk met een ostracismus, met een banvloek, uitgesproken over al de Katholieken van Nederland. Verder kon de haat niet gaan.

Met deze laatste aanhaling besluiten wij dan ook onze schets van de wording, het doel en de werkingswijze der utrechtsche faktie. Wij hebben haar vergezeld tot op den vooravond van den dag, dat zij, gedeeltelijk althans, »het goed in 't oog gevatte doel," de »omverwerping van het ministerie" bereikt had; van den dag, dat de »Luciferisten" een nieuw ministerie begroeten mogten met den jubelzang, dien »Belzebub" hen opriep ter eere van den ten troon verheven »Lucifer" aan te heffen:

„Nu brengt het wierookvat, ghij Godtgetrouwe schaeren,
Bewierookt Lucifer met wierookkandelaeren,
En schaelen, rijck van geur. Verheerlijckt hem met licht,
En glans van fackelen. Verheft hem met gedicht,
Gezangen, en muzijck, bazuinen en schalmeien
Het voeght ons, hem aldus met staesie te geleien;
Heft op een' heldren toon,
Ter eere van zijn kroon (1).

Die taak te vervullen hadden wij ons voorgesteld en wij achten haar afgesponnen. Moge de vervulling er van bijdragen, dat voorkomen worde de verwezenlijking van het tweede doel der faktie: »uitwissching van de sporen van het heillooze jaar 1848." De faktie zou zich dan slechts in de gedeeltelijke, mogelijk wel kortstondige, vervulling van het wiesbadener programma te verheugen hebben: de natie echter zou zien dan nog met het hernieuwd welzijn mogen vleijen van *Koning en Vaderland!*

(1) *Lucifer*, van J. van Vondel, 3e Bedr.

De St Martijnskerk te Wijk-Maastricht.

Zoo zal dan het veel besproken en door de voorstanders der christen kunst hoog gewaardeerd kerkmodel van den heer architekt Cuypers in uitvoering gebragt worden. Dingsdag, den 27n Jan. heeft de aanbesteding plaats gehad. De inschrijvingen hebben zich, op eene na, alle bewogen tusschen de *f* 63.000 en *f* 75.000, en de hoogste inschrijver is nog op een goeden afstand van de tonne gouds verwijderd gebleven. En dat voor een kerk van 52 ned. ellen of ca 180 voet lengte, bij eene hoogte, van den vloer tot den sluitsteen van den *gemetselden* middenwulf, van 57 voet, en, tot den nok van het dak, van omtrent 76 voet! Men ziet dus, uit de openbare inschrijving van zes aannemers, dat men »het publiek" niet, volgens den Hr B. v. R., »zand in de oogen gooit", met te spreken van de mogelijkheid om eene voortreffelijk schoone en groote gothieke kerk te bouwen voor ongeveer *f* 70.000, en men kan er uit afleiden, dat het bouwen in *goeden* gothischen stijl niet duurder is dan in eene der heidensche »ordens", noch zelfs niet duurder dan de welbekende pleisterplakkers-gothiek. Tot den prijs van *f* 63.890 (maar buiten den vloer) is de aannemer de heer Bremken.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik om de loterij ten behoeve van dit schoone bouwwerk nogmaals in de aandacht onzer lezers te bevelen. Zij zal getrokken worden den 17n Februari aanstaande. Bij onzen uitgever, den Heer van Langenhuysen, zijn nog daaldersblaadjes en ook enkele loten a 50 Cts verkrijgbaar. Wien dus de zilveren serviezen of diamanten *broches* kunnen verlokken..... neen, wie eene waarlijk goede daad wil doen, neme nog deel in deze verloting — of, brenge een vrije gift in geld »voor de kerk te Wijk" bij onzen uitgever voornoemd. Er is nog veel noodig. En de tegenwoordige kapel is waarlijk niet langer bruikbaar voor de talrijke gemeente van den waardigen pastoor van Laar.

De Heer Aug. Clavareau heeft, ter opwekking om deel te nemen aan den bouw der St Martijnskerk de schoonste fransche vaerzen geschreven, die we van hem kennen. De drie laatste koepletten luiden, in 't Nederlandsch vertaald, ongeveer aldus:

Ja, broeders, laten wij der vaadren kerk herbouwen!
Wat vloeit er niet al gouds in ijdle weelde heen!
O wilt een penningsken ter eere waardig houên
Van Die al 't aardsche u gaf in [illegible]

De Godsdienst leidt, [illegible] op het spoor van 't goede,
Dempt kloven voor den voet, en steunt de onzeekre hand;
Zij, op 't onveilig pad, strekt ons een vaste hoede
Waar menig zonk in 't oeverzand.

Op! toonen wij ons waard de hooge deugd der ouderen!
Slaan wij de handen saam voor 't [illegible] besluit.
Draagt steenen tot den bouw, draagt bijstand op [illegible]:
De kerk wint u een kerker uit!

Z. M. heeft benoemd tot burgemeesters: der gemeente Escharen, M. Poos; der gemeente [illegible] J. Snieders; en der gemeente de Werken en Sleeuwijk, A. Verschoor.

DEVENTER, 7 Febr. De schipbrug, die jl. Zondag wegens het drijfijs was weggenomen, is heden middag weder gelegd. Het drijven van het ijs is in den vorigen nacht plotseling opgehouden, waaruit men opmaakt, dat [illegible]

ARNHEM, 10 Februarij. Het in groote menigte afgekomen drijfijs heeft zich op de rivier, boven en beneden Dordrecht, gezet. Voor de stad zit het bij vakken. Aan de veeren op Papendrecht en Zwijndrecht is een gedeelte los, dat naar gelang van eb of vloed, daar eene sleuf vormt, waardoor de gemeenschap gemakkelijk wordt onderhouden, of digt schiet en dan die gemeenschap zeer bemoeijelijkt. Aan Willemsdorp is het vol drijfijs en gaat de overtogt met groote moeite gepaard. Volgens de laatste berigten heeft de rivier de Lek zich bij Vreeswijk gezet. In de Waal bij Nijmegen dreef daarentegen minder ijs dan vroeger. Ook in de Maas te Grave was het drijfijs gering. (*Arnh. Cour.*)

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

LONDEN, 10 Feb. De holl. bark *Zalt-Bommel* is 3 Dec. bij de kaapstad gestrand.

(*Per El. en Int. Tel. C°.*)

LONDEN, 11 Feb. In het Lagerhuis verklaarde gisteren avond de heer Disraeli, dat hem het bestaan van een geheim traktaat tusschen Frankrijk en Oostenrijk, waarbij aan laastgenoemde mogendheid hare bezittingen in Italië wordt gewaarborgd, uit goede bron bekend is, doch hij verzekerde tevens dat die bron zich niet te Parijs bevond. Door lord Palmerston werd het bestaan van die overeenkomst wederom ontkend; hij zeide o. a., dat, indien Oostenrijk zich bij de geallieërden tegen Rusland had gevoegd, Keizer Napoleon dan in 1854, met voorkennis van Engeland, [illegible] eenkomst zou hebben gesloten, tot waarborging van den bestaanden algemeenen toestand der oostenrijksche bezittingen gedurende den oorlog.

Sir Charles Wood heeft in deze zitting de begrooting van het marine-departement voorgedragen, wier cijfer verminderd is.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

MARSEILLE, 11 Februarij. Berigten uit Athene van 3 dezer melden, dat de geallieërden bevel hebben ontvangen om te vertrekken.

Uit Perzie verneemt men, dat de generaal Buhler naar het tooneel des oorlogs gezonden is en Herat en Kandahar in goeden staat van verdediging heeft gelaten. De bevolking was tegen de Engelschen opgewonden, en er heerschte binnenslands eenige gisting.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Feb. De nieuwe belasting op de industriele

waarden, die in het budget zal worden voorgesteld, wordt, naar men zegt, begroot op 150 millioen. De helft dier som zou echter strekken tot vermindering der lasten, die op het onroerend goed drukken.

— Bijna al onze dagbladen verheffen zich tegen de beweeringen van den *Morning Post* en bevestigen dat Frankrijk krachtdadig de vereeniging der Donauvorstendommen zal verdedigen. De *Presse* doet uitkomen tegenover de verklaring van den *Morning-Post*, dat uit Konstantinopel ontvangen berigt, dat de divan niet meer bepaald de schepping van een roumaanschen Staat weerstreefde en zij alleen wenschte dat men niet aan de Donauoevers een vreemden vorst zond.

Ook de *Constitutionnel* betuigt, dat Frankrijk niet de eenige is die de vereeniging der vorstendommen wil, dat die meening ook door Rusland, Sardininië en Pruissen gedeeld wordt en slechts Oostenrijk en Engeland tot bestrijders heeft. Wijders betoogt het blad, dat die vereeniging in niets de regten der Porte kan krenken, maar integendeel haar tegen elke aanranding meer waarborgen van veiligheid schenkt.

— In het engelsche parlement had de heer Vernon-Smith bevestigd, dat Ferruk-Khan te Parijs nieuwe instruktiën had ontvangen, en men op een vreedzame oplossing der onderhandelingen hoopte; men is hier evenwel niet in die gunstige meening, want tot den 9den 's ochtends had Ferruk-Khan nog geen nieuwe instruktiën van zijn goevernement ontvangen. Intusschen kan het engelsche goevernement door den telegraaf uit Konstantinopel van de zending dier instruktiën kennis hebben gekregen, voor dat ze in handen van den perzischen gezant waren.

— Men schrijft uit Zwitserland, dat tusschen den graaf von Hatzfeld, den graaf Walewski en den heer Kern te Parijs slechts eenige voorloopige gesprekken zouden zijn gevoerd die tot geen konkluzie geleid hadden, daar de Pruissische minister geen voldoende instruktiën bezat; men heeft daaruit [illegible] het besluit getrokken, dat de questie nu te Berlijn wordt besproken.

— De aanstaande komst van den russischen grootvorst Konstantijn alhier zal tot schitterende festiviteiten aanleiding geven.

— Uit Marseille [illegible] springen van een kruidmolen, waarin 1700 ponden kruid waren. Vijf menschen verloren daardoor het leven.

— In een brief, aan de *Gazette de Lyon* uit Napels, leest men eenige bijzonderheden betreffende den heiligschennenden aanslag te Matera, die zoowel in zijne oorzaken als gevolgen een schrikbarende gelijkenis heeft met de te Parijs gepleegde misdaad.

»Ik [illegible] korrespondent, u eenige bijzonderheden mededeelen nopens den priester, die het op het leven van den Aartsbisschop van Matera had aangelegd. Ziehier wat mij als stellig verhaald is:

»De moordenaar heet Salvatore Angona, wereldlijk priester, te Matera woonachtig, waar hij een zeer goede betrekking bekleedde; doch het schijnt dat het lezen van sommige protestantsche en rationalistische boeken ten aanzien der voorgewende dwingelandij van het episkopaat en het onwettige gezag der bisschoppen, en de noodzakelijkheid eener kerkhervorming volkomen zijn verstand had beneveld. Bereids had de haat, die zijnen geest overheerschte, hem in zulk een opgewonden gemoedsstemming gebragt, dat men hem naar de baden had gezonden. Vandaar sedert een geruimen tijd te Matera teruggekeerd leefde hij er stil; toen eensklaps de vermoording van den Aartsbisschop van Parijs hem ter oore komende, ook hij meende door een misdaad aan het episkopaat een les te moeten geven. Hij is in de handen der justitie. Men heeft een aantal boeken bij hem gevonden, die de kerkelijke hierarchie en ook de katholieke leer bestrijden. Die boeken en een protestantsche vertaling van den Bijbel waren zijne dagelijksche lektuur."

— Brieven uit Napels van den 3 February, aan den *Univers*, behelzen omtrent den toestand van het land en omtrent zekere dagbladartikelen inlichtingen van de grootste belangrijkheid, gegeven door een onpartijdig ooggetuige en wiens verklaringen worden bevestigd door brieven van de geloofwaardigste personen. Men leest daarin:

»Ondanks hetgeen men in sommige dagbladen van Piemont, Engeland en België leest, verkeert men te Napels in de grootste rust en onbezorgdheid. De woelingen der vijanden van de orde worden met de meeste waakzaamheid gadegeslagen, zoodat alle vrees uit de gemoederen verbannen is.

De [illegible] onrustwekkende geruchten na de ontploffing van het kruithuis en het schip *Carlo Fesso* zijn van korten duur geweest en [illegible] vervangen door de karnavalsvermaken.

Men heeft [illegible] geen geloof te hechten aan de leugenachtige berigten van slechte dagbladen ten aanzien der folteringen, welke men beweert dat Milano zou hebben ondergaan. Volgens de wet kon de krijgsraad met gesloten deuren het vonnis vellen, en dit worden uitgevoerd slechts in de tegenwoordigheid van een militair publiek. Juist het tegendeel heeft plaats gehad; de zittingen van den krijgsraad zijn voor iedereen, zelfs voor vreemdelingen toegangbaar geweest; men merkte er verscheidene leden van het korps diplomatiek en onder anderen den engelschen gezantschaps-attaché, de heer Fagan op, die, hoewel tot andere funktiën benoemd, evenwel hier blijft als trouw agent van lord Palmerstons politiek. Kortom Milano's teregtstelling is publiek geweest, en niemand heeft aan het voorkomen van den koningsmoorder kunnen gewaar worden, dat men hem levend geroosterd of gekookt hebbe.

Men beweert onder meer ander nieuws, dat de Koning een brief zou hebben ontvangen, waarbij hem te kennen werd gegeven, dat andere zamenzweerders gereed waren om de misdaad te plegen, die bij Milano mislukt was; en ter bevestiging dier mededeeling berigtte men, dat men Milano's lijk opgegraven en naar Genua vervoerd had. Die geschiedenis, ondanks hetgeen de korrespondent van den *Times* er van zegt, behelst geen woord waarheid, zoo min als dat de Koning den bewusten brief of een dreigende waarschuwing ontvangen heeft. De onmogelijkheid der opgraving van Milano's lijk blijkt reeds hieruit, dat de kuil waarin hij begraven is, dagelijks 70 tot 80 lijken ontvangt, die met ongebluschte kalk bedekt worden. Wie zou onder dien hoop het lijk van den koningsmoorder hebben kunnen vinden? Men heeft het zelfs niet beproefd.

Men heeft gezegd dat de bussen van het hoofdpostkantoor gesloten zijn geworden, en men de brieven aan een ambtenaar moest ter hand stellen. 't Is waar, maar men had er ter verklaring moeten bijvoegen, dat er in de bus lucifers en andere ontvlambare voorwerpen geworpen werden. Het goevernement heeft dus wijselijk gedaan, door het invoeren van een anderen maatregel de korrespondentie te beschermen.

De moordaanslag op den persoon van den Aartsbisschop van Matera is helaas waar; men weet intusschen te Napels nog zeer weinig die misdaad betreffende.

Men strooit uit dat de Koning naar Caserta is gevlugt om aan de gevaren, waarmede hij in de hoofdstad wordt bedreigd, te ontkomen; dat hij er opgesloten is, niemand ontvangt, van angst beeft en niet slapen kan. Men weet intusschen dat de Koning nog te Gaëta was, toen hij besloot zich naar Caserta te begeven, maar dat hij alvorens acht of tien dagen te Napels zou verwijlen. Intusschen hielden de aanslag van 8 December en de volksmanifestatiën bij die gelegenheid [illegible] in zijne hoofdstad en hij vertrok slechts eene maand of zes weken later naar Caserta, dan aanvankelijk het plan was. Dit kasteel is sedert verscheidene jaren het gewoon verblijf der koninklijke familie, die er meer ongedwongenheid geniet; ook moest de Koningin er hare bevalling afwachten. Hoe kan nu zulk een eenvoudig feit, 'twelk volkomen met de gebruiken van het hof in overeenstemming is, stof tot dergelijke boosaardige uitleggingen geven? De Koning leidt te Caserta zijn gewone leefwijze en niets is daarin veranderd, en houdt zich bezig met de gewenschte verbeteringen in de openbare dienst. Ferdinand II zal voor geene opofferingen terugdeinzen, die zoowel het zedelijk als stoffelijk belang zijner onderdanen zouden kunnen bevorderen.

Wat de vijanden der orde en de agenten der revolutie ook doen en zeggen mogen, wij vertrouwen op de regtvaardigheid onzer zaak en dat spoedig de vriendschapsbetrekkingen tusschen de parijsche en londensche hoven zal hersteld zijn."

— Uit Madrid wordt geschreven, dd. 7 dezer, dat de behoudsmannen aldaar de bovenhand hebben in de stedelijke verkiezingen. Men spreekt van een amnestie-dekreet ten gunste der staatkundige veroordeelden van 1855.

ENGELAND.

LONDEN, 10 Febr. In de zitting van het Hoogerhuis op gisteren is het artikel van den *Moniteur*, betreffende Frankrijks inzigten nopens de wenschelijkheid van de vereeniging der Donau-Vorstendommen ter sprake gekomen en heeft volgens lord Clarendon eene groote verrassing te weeg gebragt. De firman tot bijeenroeping der plaatselijke divans in die provinciën laat, volgens zijne verklaring, allezins eene diskussie nopens die vereeniging toe, doch de souvereine regten des Sultans behooren tevens ongeschonden te blijven.

In de zitting van het Lagerhuis verklaarde de heer Vernon Smith, uit naam der Regering, dat de perzische gezant Ferruck-Khan te Parijs nieuwe instruktiën ontvangen heeft. De onderhandelingen met hem duren voort en geven hoop op een bevredigenden uitslag.

— Het engelsche ministerie heeft bij de opening der parlementszitting bescheiden betrekkelijk de jongste gebeurtenissen in Canton, openbaar gemaakt; daaronder is eene depêche van lord Clarendon aan den heer Bowring van 10 December ll., waarin de minister zijn gevoelen doet kennen over het voorval, hetwelk de naaste aanleiding tot de vijandelijkheden heeft gegeven, te weten de maatregelen der chineesche overheden jegens een inlandsch vaartuig, de *Arrow*, hetwelk onder britsche vlag voer. De minister ziet in die maatregelen eene schending van het verdrag; de *Arrow* was in de britsche kolonie Hongkong op het register der koloniale schepen ingeschreven; de inschrijving ook onregtmatig verkregen of niet tijdig vernieuwd geworden, dit was aan de chineesche overheden, toen zij de bemanning van het vaartuig deden vatten, waarschijnlijk niet bekend, en het was in allen gevalle eene vraag, die alleen de engelsche, niet de chineesche overheden aanging. Negen personen van de bemanning waren zonder eenige reden of voorwendsel gevat, en dan ook spoedig daarna weder in vrijheid gesteld; de drie overige werden gezegd wegens vermoedens van zeerooverij gevat te zijn; maar de chineesche overheden hadden volgens de bestaande verdragsbepalingen zulk eene regtsvervolging door de tusschenkomst van den britschen konsul moeten aanvangen.

Daarna vervolgt de minister aldus: »In deze zaak ligt een beginsel van het grootste gewigt opgesloten, en de door onzen konsul te Canton gedane eischen waren mijns oordeels onder de bestaande omstandigheden zeer gematigd. De drie nog in hechtenis zijnde personen van de bemanning van de *Arrow* moeten in vrijheid gesteld worden, en vervolgens moeten de chineesche overheden in vollen vorm aanzoek om hunne uitlevering doen. Dit zijn de onmisbare voorwaarden, waarop wij onverzettelijk moeten aandringen. Die personen zijn te beschouwen als gewelddadig en met schending eener verdragsbepaling van een engelsch schip weggevoerd, zonder eenigen grond tot regtvaardiging of verschooning, en als onwettig in hechtenis gehouden wordende op bevel van den keizerlijken kommissaris, die met volle kennis van zaken en in spijt eener uitdrukkelijke aanvrage van den konsul aldus handelde. Met het oog op al die omstandigheden vereenig ik mij met het plan om een vaartuig van de keizerlijke vloot in beslag te nemen en te houden, als onderpand voor de voldoening die van den keizerlijken kommissaris gevorderd is."

In eene latere depêche, van 10 Januarij jl., wordt namens lord Clarendon verklaard, dat het gedrag van den admiraal Seymour door het engelsche gouvernement volkomen goedgekeurd wordt, en wel inzonderheid het beleid, de vastberadenheid en gematigdheid, waarmede hij gehandeld, en de zorg waarmede hij have en leven der chineesche bevolking ontzien heeft.

Eene andere depêche van lord Clarendon, insgelijks van 10 Januarij jl., betuigt niet alleen aan den britschen vlootvoogd maar ook aan den gouverneur der engelsche nederzettingen in China, den heer Bowring, alsmede aan den britschen konsul te Canton, den heer Parkes, de volle tevredenheid des gouvernements over hunne handelwijze.

Onder de aan het parlement overgelegde stukken is ook eene depêche van den heer de Courcy, den vertegenwoordiger van Frankrijk in China, aan den heer Bowring, waarin hij zegt zich met de handelwijze der engelsche overheden in gemoede te kunnen vereenigen, daarbij voegende dat naar zijne overtuiging eene herziening der tusschen Engeland en China bestaande verdragsbepalingen door het belang van Frankrijk zoowel als door dat van Engeland gevorderd wordt.

— Volgens den *Times* zou de Koning van Griekenland beloofd hebben, na de ontruiming der vreemde troepen, een den westersche mogendheden aangenamer ministerie te benoemen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 Febr. Onze bladen gaan voort scherpe artikelen tegen Frankrijk te leveren; de nota in den *Moniteur* over de vereeniging der Donau-vorstendommen en de verstandhouding tusschen Frankrijk en Rusland zijn eene nieuwe aanleiding daartoe. Zoo leest men in de *Oesterr. Zeit.*: »In Frankrijk maakt men van deze aangelegenheid gebruik, om de breuk tusschen Oostenrijk en Rusland onheelbaar te maken. Daarom heeft de nota in den *Moniteur* ten doel, Oostenrijk als den voornaamsten hinderpaal tegen de verwezenlijking van Ruslands wenschen voor te stellen. Frankrijk kan te gemakkelijker in deze questie zich vriendschappelijk jegens Rusland betoonen, daar het vooraf zeer overtuigd is, dat de russische wensch al dadelijk op Turkijes wettigen weerstand moet schipbreuk lijden. Oostenrijk en Engeland kunnen in hunne meening omtrent de Donauvorstendommen dwalen, die meening kan door de meening van andere europesche mogendheden verdrongen worden, maar Turkijes zucht tot zelfbehoud moet te Konstantinopel zulk een onfeilbaar instinkt tegen dusdanigen politieken misslag te weeg brengen, dat ieder ottomaniesch staatsman, die zich wat dit punt betreft met de russische zienswijze vereenigt, schuldig aan landverraad verklaard en tot den zijden strop verwezen moet worden."

BERLIJN, 8 Febr. De komst van onzen vertegenwoordiger bij den duitschen Bond, de heer von Bismarck-Schönhauzen, te dezer stede en de konferentiën van dezen staatsman met den minister-prezident, hebben het gerucht doen ontstaan dat hij zou geroepen zijn om den graaf van Hatzfeld te Parijs bij de daar te voeren onderhandelingen nopens de zwitsersche zaak ter zijde te staan. De baron von Rozenberg, eerste sekretaris der legatie te Parijs, die binnen weinige dagen derwaarts zal terugkeeren, zal, naar men zegt, uitvoerige instruktiën [illegible] medenemen. Daarentegen is het bekend dat de instruktiën van den zwitserschen onderhandelaar, de heer Kern, niet van afdoenden aard zijn; ook de kennis van dien staatsman en zijn gedrag in de bondsvergadering bewijzen voldoende, dat Zwitserland tot een schikking geneigd is.

— Men beweert hier dat keizer Alexander bij gelegenheid zijner reis naar Nizza, in de eerste dagen van April, zich naar Parijs zal begeven, om een bezoek bij keizer Napoleon af te leggen. Deze bijeenkomst zou, indien zij werkelijk plaats mogt grijpen, niet zonder invloed op de staatkundige betrekkingen in Europa blijven, bijzonder, indien zij tot eigenlijk doel heeft, de door Rusland zoo zeer gewenschte alliantie met Frankrijk tot stand te brengen.

— Te Petersburg zijn door het bestuur maatregelen tegen de bedelarij genomen, die, zoo schrijft men uit die stad, geen reden heeft te bestaan uithoofde der talrijke liefdadigheids-gestichten, doch ondanks de wet sedert eenigen tijd zich sterk begon uit te breiden; men zag inderdaad, vooral in de nabijheid der kerken en kerkhoven, groepen bedelaars, grootendeels uit luiaarts bestaande. Een bevel van den gouverneur-generaal gelast de policie-administratie de strengste middelen te bezigen om dat euvel weg te nemen, de bedelaars op te vatten, en er mede volgens de wet te handelen.

STADSNIEUWS.

In de 231ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 14e trekking prijzen van f 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 8460 f 100,000, N°. 8163 f 50,000, N°. 14636, 2680, 19671, 18736 en 9863 ieder f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Februarij.

BEVALLEN (8 Febr.): M. C. Pott, geb. van den Steen, Z. — (9 Febr.): M. van der Wiel, geb. Heins, Z.

OVERLEDEN (8 Febr.): E. S. Hasenclever, geb. Staedel, 89 j. - D. J. Huijer, 32 j. - M. A. Davijt, 10 m.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		9 FEBR. 4½ u. gebl.	10 FEBR.			4½ u. gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		63 5/8	63 5/8	a	63 3/4	63 5/8
Dito Dito	3	76 1/8	76		76 1/8	
Dito Dito	4	95	95		95 1/16	
Overzeesche Bezittingen	4		94 7/16			
Amortis. Syndik.	3½		90 7/8			
Actien Ned. Bank	4					
Handel-Maatschappij	4½	138	137 3/4			
Maatschappij van Weld.	4	60	61			
Oblig. Rijn-Spoorw.	4½					
» Holl. Spoorw.-M.						
Obligatiën	4½					
België	2½					
[illegible]	2½	52 17/16	52 3/8			
Frankrijk, Obligatiën	3					
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	23 3/4	23 5/8		23 13/16	23 3/4
Dito	3	40 7/8				
Dito Binnenl. à 6/m.	3	36 15/16	36 7/8		26 15/16	
Coupon-Bewijzen		6½	6 5/8		6½	
Amortisable Schuld			5 7/8			
Portugal, ner Londen	3	44 3/4	44 15/16		45	44 15/16
Dito Uitgestelde		24½	23½		24	
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	104½	104¼		104 3/8	
Dito Dito 1828 en 1829	5	103¼	103 3/8			
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	93 5/8	93¾			
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5	94 9/16				
Dito idem 6e »	5	96½	96 5/8		96 7/16	
Certifikaten te Hamburg	5					
Dito dito te Londen	4½		93¼		93 3/8	
Dito dito *Hope en C°.*	4	85	85		85¼	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	84 5/8	84 7/8		85	
Dito bij id. 5de Serie.	4		83½			
Dito in Zilver	6					
Inschrijving in Assignat.	6					
Certifikaten van dito	6		64 5/8			
Polen, Aand. met Lot. fl. 500						
Schatkist-Obligatiën	4	78¼	78¼		78½	
Oostenrijk, Metalliek	5	77 5/16	77		77 3/8	77
Dito rente te Amsterdam	5	87	86 7/8		87 1/16	86 7/8
Dito Nationale	5	79 5/8	79 1/16		79 3/8	79 1/16
Dito	2½	39 7/8	39 7/8		40	39 7/8
Weenen Bank bij *Goll en C°.*	5					
Dito	4	63 3/4				
Aand. met Loting fl. 250						
Nieuwe dito 1854		f 324½	326			
Pruiss. Aand. 1854	3½		209½			
Napels, Cert. bij *Rotschild*	5					
Denemarken, Leen. te Lond.	5					
Louisiana bij *Hope*	5					
Braziliën	5	97 5/8	99 3/4			
Dito 1843	5		97 3/4			
Mexiko	3	21 1/8	21 1/16		21 1/8	
Dito Onbepaalde	3	21 1/8	21 1/16		21 1/8	
Peru	4½					
Grenada, à £ 100	3¼	21 3/4	21 15/16		22	
Dito Uitgestelde		6 5/8	6 11/16		6 3/4	
Ecuador à £ 100	1	14 3/8	14 3/8		14½	
Venezuela, à £ 100	4½	35 5/16	35¼			
Dito Uitgestelde			13 7/8		14	
Amerika, Bank-Aktiën Cert.						
Dito Orig.						
Grieken, Bl. 1825	5	6 5/16	6		6 5/16	

Eng. Rijn-Spoorw. £ 100 93¼; Prost 55, ½; Illin. 93¼, ½; Lw. 4½, 5/8; B. Sp. 31, ¼; Grenada onb. 21 15/16, 22; Ecuador onb. 14 3/8, ½; Venezuela onb. 35¼; Grieken 6, 5/16.

Binnenlandsche fondsen waren heden prijshoudend, spaansche tot verbeterde koers te plaatsen, russische, oostenrijksche en [illegible]sche zonder variatie, zuid-amerikaansche met levendig [illegible] gevraagd.

Koers van [illegible]: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4½ pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅛	Livorno	2/m.	f 39½
»	zigt	» 55 11/16	Napels	»	» 82½
Bordeaux	2/m.	» 54⅞	Petersburg	»	» 1.82
»	zigt	» 55¼	Weenen	6/w.	» 33¼
Madrid	3/m.	» 238	Augsburg	»	» 35 5/16
Cadix	»	» 238	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 35 1/16
Bilbao	»	» 237	»	zigt	» 35 5/16
Lissabon	»	» 39¾	Londen	2/m.	» 11,57½
Porto	»	» 39¾	»	zigt	» 11,70
Genua	2/m.	» 45⅛	Rotterdam	»	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 10 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 55⅞; Obligatiën 3 pc. 73½; id. 4 pc. 98; Spanje 1—3 pc. 23 9/16; Binnenl. 3 pc. 37⅝; Romeinen 5 pc. 87⅞; Oostenrijk Met. 5 pc. 81¼; id. Nap. 5 pc. 83½.

PARIJS, 10 Febr. Fransche 4½ pc. 95.—; 3 pc. 68.35. 1¼ pc. Spanje 24; 3 pc. id. 36¾; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 89.

LONDEN, 10 Febr. Cons. 93⅞; Spanje buit. 3 pc. 41¼; id. 1¼ pc. 23¾; Rusl 5 pc. 108; id. 4½ pc. 96¼; Holl. 4 pc. 98½; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 90; Braz. 104; Peru 4½ pc. 78; Gren. uitg. 6⅝; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 21⅝; Portugal 3 pc 44½; Ecuador 14½; Venezuela 38½; Wissel op Amst. 11.17½; Hamburg 13.6⅝.

WEENEN, 10 Febr. Met. 5 pc. 84¼; id. 4½ pc. 74½; Bank-Aktiën 1036; Credit Anst. 283; Wissel op Londen 10.10; Amst. —; Parijs —; Goud 8; Zilver 4½.

BERLIJN, 10 Febr. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 106; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 18¾; Amst. kort 142¼; Hamb. 151; Petersburg —.

HAMBURG, 10 Febr. Spanje 1½ pc. —; id. 3 pc. 22¼; Rusl. 5 pc. 100; 4½ pc. 89½; 3 pc. Mexikanen 10; Noord-Duits. bank 97¼; Wissel op Londen 3/m. 13. 1; id. kort 12. 4; Amst. 36.05.

FRANKFORT, 10 Febr. 5 pc. Met. 81¼; 1¼ pc. Spanje binnenl. 23 15/16; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam

HANDELSBERIGTEN.

ANTWERPEN, 10 Febr. *Koffij.* De markt is vast; 1000 b. beschadigde Braziel per *Nereiden* werden geplaatst.

Granen stil. Witte Zeeuwsche Tarwe, mooije kwal. werd à fl 14⅝ en Inlandsche Rogge op April voor fl. 7⅞ a 7 15/16 afgedaan

Rijst. 2000 b. ongepelde Arracan per *Cossipore* en 5000 b. id. per *Sarah M.* werden omgezet.

LONDEN, 9 Febr. *Suiker.* Er blijft voortdurend vraag bestaan en de prijzen zijn [illegible] hooger. De afdoeningen bestonden [illegible] 3500 k. Havana N°. 9 à 50 s. 9 d., N°. 10/12 à 52 s., N°. 12 a 53 s., regten 15 s., 2000 z. Mauritius van 52 s. 6 d. a 53 s. 6 d. regten 15 s. en twee ladingen te zamen 800 ton Mauritius zeilend a 36 s. 6 d.

De voorraad bedraagt 48028 ton tegen 56325 ton ten vorigen jare op hetzelfde tijdstip.

Geraffineerd schaarsch en hoogere prijzen; bruine lumps 63 s. 6 d.

Koffij. In Plant. Ceylon vonden verscheidene omzettingen voor 68 a 70 sh. voor laag ordin. en kleurig ordin plaats. Native Ceylon vast op 57 s. 6 d. a 58 s. 6 d.

Thee stil. Ordin. Congo 1 sh. ½ d. a 1 s. 1 d. van de in veiling gebragte 11,000 kisten werden er 2800 tot onveranderde prijzen afgedaan.

Rijst. Zaturdag heerschte er levendige vraag voor de mindere soorten, voor export en werd dien ten gevolge een avans van 1½ a 3 d. besteed. Ongeveer 34000 balen, grootendeels Madras en redelijk Bengaal vonden, de eerste voor 10 s. 3 d. a 10 s. 4½ d., de laatste voor 10 s. 3 d. koopers. In bovenstaand cijfer zijn begrepen 5300 balen goede negransee a 10 s. De houders zijn echter vaster gestemd, hetgeen verdere afdoeningen wel eenigzins belet. Men deed echter nog 2500 b. blanke Bengaal voor 11 s. 6 d. en goede Madras voor 10 s. 4½ d. De aanvoer bedroeg de vorige week 2241 ton; de afleveringen 622 ton voor consumptie en 1049 voor export. Voorraad 57,065 ton.

Peper. De vraag voor spekulatie blijft aanhouden tot eene op nieuw verbeterde prijs, doch men heeft niet veel kunnen doen, wegens de geringe disponible voorraad van het artikel.

Granen. Tarwe gedrukt, lage soorten 1 a 2 s. lager. Gerst Boonen en Erwten 1 s. lager. Meel 1 a 3 s. lager. Haver gedrukt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 9 Febr. Lund, Walborg, New-York. - Meeter, Philippus Cornelius, Bordeaux.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

HULL, Swanland, Geo Mortier: 274 staven, 63 bossen, 125 platen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

——, Hawk, Dawson: 3478 staven, 1700 bossen, 158 platen IJzer, 20 bossen Staal, Wm. Kolkman, te Dordt.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 11 Febr., in lading naar:

Keulen.	H. J. Wilson, Cöln N°. 20.
Ruhrort.	C. Scholten, Hoffnung.
Maintz.	J. Leydekker, Maintz N°. 2.
Frankfort.	G. J. Andres, Frankfort N°. 9.
Ludwigh. en Mannheim.	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Wesel.	E. T. Beijer, de Hoop.
Mannheim.	M. Buchner, die Harmonie.
Dusseldorp en Neuss.	W. Wientjes, Niederrein N°. 2.
Duisburg.	F. Kusen, Niederrhein N°. 12.

Rijnhoogte ARNHEM, 10 Febr. 0 el 20 duim.
KEULEN, 10 » 5 vt. 3 »

Advertentiën.

(2916) Heden overleed alhier, voorzien met de genade-middelen der H. Kerk, tot mijne, mijner kinderen en klein-kinderen diepe droefheid, mijn geliefde Echtgenoot HENDRIK BOGAERS, in den ouderdom van 84 jaren en 5 maanden, na eene gelukkige echtvereeniging van bijna 55 jaren.

HELMOND, den 8 Febr. 1857.
M. C. BOGAERS, geb. SANDERS.

Voor bijzondere en algemeene kennisgeving.

(2914) In den vroegen morgen van heden, overleed te Gestel, voorzien van de H. Sacramenten van de stervenden, onze Broeder en Behuwdbroeder, de Wel-Eerw. Heer H. B. VAN OORSCHOT, in den ouderdom van ruim 66 jaren, sedert 34 jaren Pastoor van Gestel en Blaarthem.

EINDHOVEN, 7 Februarij 1857.
A. F. VAN OORSCHOT.
Wed. A. F. VAN OORSCHOT, geb. JANSEN.

(2912) Heden overleed in den ouderdom van bijna 86 jaren, na voorzien te zijn geweest van de genade-middelen der H. Kerk, de Wel Eerwaarde Pater der Augustijner orde, GUILIELMUS STAS, rustend Pastoor der Parochie van den H. Augustinus.

UTRECHT, 8 Februarij 1857.
H. STAPPERSHOEF, Pastoor.

(2919) Naauwelijks waren wij eenigzins opgebeurd van het verlies onzes geliefden Broeders, den Wel-Eerwaarde Heer M. P. VAN LEEK, Pastoor te Hoogeloon, of wij nieuw bevinden wij ons in de diepste droefheid over het voor ons zoo smartelijk overlijden van onzen geliefden Broeder, den Wel-Eerw. Heer H. J. VAN LEEK, Pastoor te Bodegraven, in den ouderdom van ruim 65 jaren, na voorzien te zijn geweest met de H. Sacramenten.

BODEGRAVEN, 7 Februarij 1857.
Uit aller naam,
A. M. L. VAN LEEK.

De Pillen van Holloway bezitten eene verbazende kracht ter herstelling van eene *algemeene verzwakking*. Afschrift van eenen brief van JOHANNES ADRIANUS VAN DER WERF, te *Samarang*, aan den Professor Holloway. » Mijnheer! Sedert een aantal jaren leed ik aan eene trapsgewijs toenemende verzwakking, en was nabij om te bezwijken; ook verklaarden mijne geneesheeren dat er geene hoop op herstel was; tot ik eindelijk besloot uwe pillen te beproeven, en na dezelve vijf weken gebruikt te hebben, begon mijn toestand zeer te verbeteren, zoodat na verloop van twee maanden was ik geheel hersteld.«

(*get.*) J. A. VAN DER WERF.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50.
Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht bij de Hoogduitsche straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij D. L. GROOTENDORST, depôthouder te *Utrecht*, G. [illegible]HAART, depôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (2592)

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is gedrukt en wordt met succes gedebiteert:

Algemeene Geschiedenis ten dienste der Katholijke jeugd, door J. AHNBOARN. Uit het Hoogduitsch vertaald door een R. K. Pastoor.

1e Deel OUDE GESCHIEDENIS. Van de Schepping der Wereld tot aan de Volksverhuizing.

2e Deel. DE MIDDELEEUWEN. Van de Volksverhuizing tot aan de ontdekking van Amerika.

3e Deel. NIEUWE GESCHIEDENIS. Van de ontdekking van Amerika tot op onze dagen 1850.

De 3 deelen te zamen . . . . f 3.[illegible]

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.